Un llibre recopila i ordena tots els noms de Portbou

La professora i traductora Anna Maria Corredor-Plaja publica a Brau un estudi exhaustiu dels topònims i antropònims de la zona
El treball documenta cap a 3.000 denominacions de llocs

Anna Maria Corredor, professora de la Universitat de Girona, ha dedicat també un estudi onomàstic a Pals i és traductora de Zola i Onfray Foto: JOAN SABATER.

Des de la creació del món, a cada cosa se li ha assignat un nom. L'onomàstica és com un dit que assenyala, i aquesta marca queda arrapada durant segles a allò que designa. Interessar-se pels noms de cada lloc no és pas doncs banal, com observa el geògraf i president de la Societat d'Onomàstica, Joan Tort: significa preguntar-se coses sobre la realitat mateixa, sobre la gent que hi viu, sobre el paisatge, sobre els costums, sobre el pas del temps. Anna Maria Corredor Plaja, que el 2008 va publicar un recull onomàstic de Pals, el seu poble, s'ha entretingut a escoltar i documentar també les veus remotes que han quedat incrustades a Portbou i el seu entorn, un àmbit geogràfic que ha anat coneixent els últims quatre anys, i les ha aplegades en un nou treball impulsat per la Societat d'Onomàstica que documenta vora tres mil noms de llocs i de persona.

Editat per Brau de Figueres, Recull de noms de Portbou (i un repertori d'altres de la rodalia) no és un manual eixut destinat només als erudits. Al contrari, l'autora, traductora de Zola, Montesquieu i Onfray, i professora de Filologia i Comunicació de la Universitat de Girona, no es limita a oferir una llista de noms més o menys vigents en el parlar dels portbouencs, sinó a posar-los en relació amb el seu context històric, geogràfic i lingüístic fins a aixecar un mapa de la zona amb el relleu que hi afegeix la vida. Per abordar el seu estudi, s'ha basat en fonts documentals diverses, des de protocols notarials a llibres de parròquia i material cartogràfic, però sobretot ha fet ús de la memòria dels vilatans, autèntics dipositaris del saber popular de cada lloc.

Interrogant els seus informants és com l'autora ha comprès que “darrere els noms recollits s'amaga tota la història de la construcció del poble: els seus primers habitants, les primeres cases, els primers conreus, i l'activitat frenètica que va suposar la construcció i la posada en funcionament del ferrocarril i la duana en l'últim terç del segle XIX”. En el repertori emergeixen noms de recs, fonts, carrers, cales, turons, illots o locals com el de la botiga dels Descuidats, a més del safareig del Cubano, el còrrec de la Creu de l'Avi, el camí del Corral de l'Ametller o el coll dels Belitres. Més espinós ha estat en canvi aprofundir en els sobrenoms, malnoms i renoms que abunden a tota comunitat i que constitueixen sovint una mena de llenguatge xifrat que és el reflex, alhora, de la creativitat dels parlants. Corredor confessa que va haver de vèncer les reticències inicials de les seves fonts, que semblaven perdre de sobte la memòria que havien exhibit rica en el coneixement d'innocus noms de lloc. Surten doncs ara a la llum el Pincha, que era practicant, el Doctor Aspirina, en Cigaló, el matalasser Pixa-llits, el Cojo de Màlaga, el Risueño, en Pota Podrida o les dues amigues tan inseparables que eren conegudes com la Ela i la I. Com que la recerca ha estat laboriosa, pel camí han anat apareixent molts altres noms referits als pobles propers, com ara la roca del Lluert de Garriguella, el quadró de l'Aiguardent del Port de la Selva o el rec del Mal Diner de Castelló d'Empúries, que Corredor no s'ha pogut resistir a incloure en el treball. En canvi, manifesta explícitament la renúncia a recopilar-hi cap dels noms imposats pel franquisme, en una mostra del seu rebuig que “formin part de la nostra història”.

Publicat a:

-El Punt Avui. Comarques Gironines 22-02-2014 Pàgina 18

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/719069-un-llibre-recopila-i-ordena-tots-els-noms-de-portbou.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=mesCultura&utm_source=rss&utm_medium=mesCultura&utm_campaign=rss